

TOLLARE ÄNG, NACKA
NYBYGGNAD AV BOSTÄDER

TILLGÄNGLIGHETSUTLÅTANDE

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

TILLGÄNGLIGHETSUTLÅTANDE

TOLLARE ÄNG, NACKA
NYBYGGNAD AV BOSTÄDER.

Utlåtande avseende tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Gällande normer

Utgångspunkt och stöd för denna granskning är PBL 2010:900, PBF 2011:338, BBR 24, Svensk standard SS 914221, normalnivån.

Projekt

Nybyggnation av bostäder. Projektet består av 3 punkthus i fem våningar. I entréplan finns utrymme för säsongsförvaring, cyklar, barnvagnar, utomhusrullstolar, rollatorer och liknande.

Uppdragsgivare/Byggherre

Järntorget bostad AB.

Granskade handlingar

Bygglövshandlingar enligt handlingsförteckning 2017-04-20, Ettelva Arkitekter

Utlåtande

Kursiverad text redovisar krav enligt BBR. Understruken text redovisar Anmärkning/Avsteg från BBR.
I kommentar redovisar om krav är uppfyllda och eventuella delar som ska tas i beaktande i kommande skede. Förekommer ingen kommentar anses kraven vara uppfyllda.

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

TILLGÄNGLIGHET OCH ANVÄNDBARHET PÅ TOMT

Angöring

En angöringsplats för bilar ska finnas och en parkeringsplats för rörelsehindrade ska kunna ordnas inom 25 meters gångavstånd från tillgänglig entré. Markbeläggningen på sådana angöringsplatser och parkeringar ska vara fast, jämn och halkfri.

Parkeringen är samordnad i anslutning till huset och parkeringsplats för rörelsehindrad kan ordnas inom 25 meter till tillgänglig entré.

Gångvägar

Minst en tillgänglig och användbar gångväg ska finnas mellan tillgängliga entréer till byggnader och bostadskomplement i andra byggnader, parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar, friytor och allmänna gångytor i anslutning till tomten.

Tillgängliga och användbara gångvägar ska där det är möjligt utformas utan nivåskillnader. Där nivåskillnader inte kan undvikas ska de utjämnas med ramper.

Tillgängliga och användbara gångvägar ska vara lätta att följa, kunna särskiljas från möblerade ytor och kunna användas som sammanhängande taktila och visuella rörelsestråk.

Tillgängliga och användbara gångvägar finns till parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar, friytor och allmänna gångytor i anslutning till tomten.

Kontraster och markeringar på tomter

Parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar och friytor, liksom gångytor, trappor, ramper och konstgjorda ledytor samt manöverdon ska vara lätta att upptäcka.

Kontraster och markeringar på tomt ej redovisat i detta skede. I kommande skede beaktas kontraster och markeringar på tomt.

Belysning för orientering på tomter

Belysningen längs tillgängliga och användbara gångvägar vid parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar och friytor ska utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan orientera sig.

Belysning för orientering på tomt ej redovisat i detta skede. I kommande skeden beaktas att tillgängliga och användbara gångvägar bör vara jämnt belysta.

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

TILLGÄNGLIGA OCH ANVÄNDBARA ENTRÉER TILL BYGGNADER

Allmänt

Huvudentréer ska placeras och utformas så att de är tillgängliga och användbara. Även övriga entréer ska vara tillgängliga och användbara om det behövs för att uppfylla kraven på tillgänglighet och användbarhet. Tillgängliga entréer ska vara lätta att upptäcka.

TILLGÄNGLIGHET OCH ANVÄNDBARHET I BYGGNADER

Entré och kommunikationsutrymmen

Entré och kommunikationsutrymmen i byggnader ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- och eller orienteringsförmåga och där det är möjligt utformas utan nivåskillnader. Entré och kommunikationsutrymmen ska ha tillräckligt manöverutrymme för rullstol och utformas så att personer som använder rullstol kan förflytta sig utan hjälp.

Där nivåskillnader inte kan undvikas ska skillnaden utjämnas med ramp, hiss eller annan lyftanordning och trappa.

Transport med sjukbår ska kunna ske från varje enskild bostadslägenhet.

Gångytor i entré och kommunikationsutrymmen ska vara fasta och jämna.

Viktiga målpunkter i byggnader, liksom gångytor, trappor och ramper samt manöverdon ska vara lätta att upptäcka och hitta fram till även för personer med nedsatt orienteringsförmåga.

Belysningen i entréer och kommunikationsutrymmen ska utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan orientera sig.

Orienterande skyltar ska vara tillgängliga och användbara.

Ytor i entré och trapphus har tillräckliga mått för att vändning av mindre utomhusrullstol (1500 mm) och transport av sjukbår är möjlig.

I kommande skeden beaktas att ytor i entré och trapphus har färgsättning och kontrastmarkeringar utformad med hänsyn till personer med minskad orienteringsförmåga.

Kontraster och markeringar i byggnader

Viktiga målpunkter i byggnader liksom gångytor, trappor och ramper samt manöverdon ska vara lätta att upptäcka och hitta fram till även för personer med nedsatt orienteringsförmåga.

Exempel på viktiga målpunkter i byggnader är entrédörrar och hissdörrar, samt, i publika lokaler, receptionsdiskar, toalettdörrar, dörrar i och till utrymningsvägar och informationsställen.

I kommande skede beaktas kontrastmarkeringar och markeringar av viktiga målpunkter t.ex. entrédörrar, hissdörrar, receptionsdisk och informationsställen. Ljushetskontrasten bör vara minst 0.40 enligt NCS.

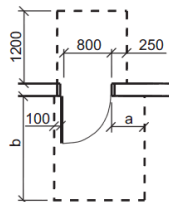
I kommande skede beaktas att dörr och glaspartier förses med varningsmarkering. En varningsmarkering ska framträda tydligt mot bakgrunden. Ljushetskontrasten bör vara minst 0.40 enligt NCS.

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

Dörrar och portar

Tillgängliga och användbara dörrar och portar ska utformas så att de lätt kan öppnas av personer med nedsatt rörelseförmåga, medger passage med rullstol och så att tillräckligt utrymme finns för att öppna och stänga dörren eller porten från rullstolen. Även andra öppningar i förflyttningssvägar ska utformas så att de medger passage med rullstol. Handtag, manöverdon och lås ska placeras så att de kan användas såväl av personer med nedsatt rörelseförmåga som av personer med nedsatt orienteringsförmåga. Dörrar som ska vara tillgängliga och användbara bör förses med automatisk dörröppnare om de har dörrstängare eller är tunga.

Entrédörr:

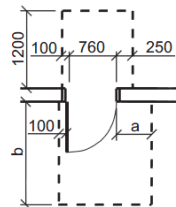
Fritt passagemått min. 800 med dörren öppen 90°

a	b
300	2000
550	1700
700	1500
1150	1200

a eller b ökar med 400 vid ned-åtgående trappa/ramp

utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörrens utsida

Innerdörr:

Fritt passagemått 760 med dörren öppen 90°

a	b
300	1800
550	1600
700	1400
1150	1200

a eller b ökas med 400 vid ned-åtgående trappa/ramp
vid arbetsbänk ökas a till 450 och vid diskmaskin eller breda skåpluckor (>400) till 650

utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörren

Entrédörrar uppfyller fritt passagemått 0,8 meter med dörren öppen i 90 graders öppningsvinkel och har erforderliga mått vid anslags- och öppningssida.

I kommande skede beaktas att entrédörrar förses med dörröppningsautomatik och att manöverdon för dörröppnare placeras 0,8 meter över golvet eller marken och minst 0,7 meter från hörn eller dörrbladets framkant.

Innerdörrar uppfyller passagemått 0,76 meter med dörren öppen i 90 graders öppningsvinkel och har erforderliga mått vid anslags- och öppningssida.

I kommande skede beaktas att dörrar som ska vara tillgängliga och användbara bör förses med automatisk dörröppnare om de har dörrstängare eller är tunga.

I kommande skede beaktas att dörr- och portöppningar bör utformas utan nivåskillnader. En eventuell tröskel bör dock vara så låg som möjligt och fasas.

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

Hissar

Då hissar eller andra lyftanordningar krävs för att bostäder, arbetslokaler och publika lokaler ska vara tillgängliga ska minst en av dem rymma en person som använder rullstol och en medhjälpare. En sådan hiss eller annan lyftanordning ska också utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga självständigt ska kunna använda den.

Transport med sjukbår i hiss ska kunna ordnas i bostadshus med fler än fyra plan.

Hissar har invändigt mått 1,1x2,1 meter vilket medger transport med sjukbår. Tillräckligt vändmått finns framför hissdörr.

Trappor och ramper

Trappor och ramper i eller i anslutning till byggnader ska utformas så att personer kan förflytta sig säkert. Trappor bör förses med kontrastmarkeringar så att personer med nedsatt synförmåga kan uppfatta nivåskillnaderna. En trappas nedersta plansteg och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp bör ha en ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS. Markeringarna bör göras på ett konsekvent sätt inom byggnaden.

I kommande skede beaktas att trappans nedersta plansteg och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp har en ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS.

Vidare beaktas att ledstänger monteras på en höjd av 0,9 meter, att det går att hålla i ledstängen även förbi infästningen och att ledstängerna bör löpa förbi trappans slut med minst 30 cm.

Trappans nedersta plansteg och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp har en ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS.

Ledstänger är monterade på en höjd av 0,9 meter och löper förbi trappans slut med minst 30 cm.

Tillgänglighet och användbarhet i enskilda bostadslägenheter

Rum, balkonger, terrasser och uteplatser ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelseförmåga. För sådana terrasser som kompletterar tillgängliga och användbara samt väl placerade balkonger är tillgängligheten och användbarheten tillgodosedd, om det med enkla åtgärder i efterhand går att ordna en ramp.

Minst ett hygienrum ska vara tillgängligt och användbart för personer med nedsatt rörelseförmåga och utformas så att det lätt kan ordnas plats för medhjälpare. Där ska också gå ett ordna en separat duschplats om sådan saknas från början.

Minst dörren till huvudentrén samt minst en dörr till varje rum, balkong, terrass och uteplats ska medge passage med rullstol. Det ska också finnas plats att öppna och stänga dörrarna från rullstolen.

Samtliga lägenheter är tillgängliga och uppfyller dimensionerande tillgänglighet i SS 91 42 21.

Samtliga lägenheter har tillgänglig uteplats eller balkong.

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

BOSTADSUTFORMNING

Bostäder ska dimensioneras, disponeras, inredas och utrustas med hänsyn till sin långsiktiga användning.

I bostaden ska finnas:

- minst ett rum med inredning och utrustning för personhygien.
- rum eller avskiljbar del för daglig samvaro.
- rum eller avskiljbar del för sömn och vila.
- rum eller avskiljbar del av rum med inredning och utrustning för matlagning.
- utrymme för måltider i eller i närheten av rum med inredning och utrustning för matlagning.
- utrymme för hemarbete.
- entréutrymme med plats för ytterkläder mm.
- utrymme för att tvätta och torka maskinellt om gemensam tvättstuga saknas.
- utrymme för inredning och förvaring.

Avskiljbar del av rum ska ha fönster mot det fria. Avskiljbar del av rum ska utformas så att det med bibehållen funktion kan avskiljas med väggar från resten av rummet.

Lägenheterna är genomgående utformade med en öppen planlösning mellan kök och vardagsrum. I lägenheter med BOA som överskrider 55 kvm går kök och vardagsrum enkelt att avskilja med hjälp av vägg utan att rummens funktion påverkas.

Bostadskomplement

I bostadslägenhetens närhet ska det finnas en gemensam tvättstuga med möjlighet att tvätta och torka maskinellt, om det saknas möjlighet att tvätta och torka maskinellt i den enskilda bostadslägenheten.

I bostadslägenheten eller i dess närhet ska det finnas låsbart utrymme för förvaring av säsongsutrustning.

I bostadslägenheten s närhet ska det finnas rum för förvaring av barnvagnar, cyklar, utomhusrullstolar, rollatorer och liknande samt utrymme för postboxar

Förvaringsutrymmen samt gemensamma tvättstugor bör finnas inom 25 meters gångavstånd från tillgänglig entré.

Utrymme för att tvätta och torka maskinellt finns i samtliga bostäder.

Samtliga lägenheter har säsongsförråd i entréplan.

Samtliga lägenheter har utrymme för förvaring av cyklar, barnvagnar, utomhusrullstolar, rollatorer och liknande i entréplan.

Avfallsutrymmen och avfallsanordningar

I eller i anslutning till en byggnad ska det finnas utrymmen eller anordning för hantering av avfall som kan nyttjas av alla brukare av byggnaden

Hushållsavfall som av hygieniska skäl bör lämnas ofta bör kunna lämnas så nära bostaden som möjligt. Avståndet mellan byggnadens entréer och utrymmen eller anordningar för avfall bör inte överstiga 50 meter för flerbostadshus.

I bostadslägenheter ska det finnas plats för källsortering av avfall.

Anordning för hushållsavfall finns i inom 50 m från tillgängliga entréer.

Upprättad av	Ansvarig	Datum	Sökväg
P.W	P.W	2017-04-24	

SÄKERHET VID ANVÄNDNING

Belysning

I kommande skeden beaktas att belysning i trapp- och kommunikationsutrymmen utformas med en sådan styrka att personer kan röra sig säkert.

Skydd mot att halka och snubbla

I kommande skeden beaktas att ytor ska utformas utan oväntade små nivåförändringar, ojämnheter eller låga hinder som är svåra att upptäcka.

Skydd mot fall

I kommande skede beaktas att fönster, fönsterdörrar och glaspartier förses med säkerhetsbeslag eller spärranordning.

ÖVRIGT

Frångänglighet

Krav på frångänglighet och utrymning ingår ej i detta utlåtande.

SAMMANFATTNING

Under förutsättning att ovanstående beaktas anser jag att projektet har goda möjligheter att uppfylla myndigheternas krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Ytterligare platsbesök och granskning bör göras inför slutbesiktning för att kunna lämna slutintyg.

Stockholm 24 april 2017

Peter Wallin, SIZE Arkitekter AB

Certifierad sakkunnig tillgänglighet enligt BFS 2011:18, TIL 2, behörighetsnr 3719

